

Lietuvių kalbos detalusis planas II gimnazijos klasei

IVADAS. Trys gimnazijos klasės, kurioms skirtas šis planas, yra labai skirtingos: F ir D klases mokau jau seniai., jie puikiai orientuojasi nagrinėdami kūrinius, laisvai operuoja sąvokomis *kūrinio situacija, erdvė, laikas, personažai, kontekstas, interpretacija, tema, problema, vertybės*. Žino ir moka taikyti teksto skaitymo žingsnius. Gramatikos įgūdžiai dar netvirti, bet mokėjimas sąmoningas – geba paaiškinti rašybą, skyrybą, žodžių darybą. Labai mėgsta kalbos ugdymo pamokas, turi neblogus viešojo kalbėjimo įgūdžius. Silpniausi mokiniai – Domas (IIF), Laurynas (IIF), Mantas (IID).

II G klasė daug silpnesnė, vaikai triukšmingesni, trūksta motyvacijos mokytis; ypač silpni tekstų suvokimo įgūdžiai, menkai išlavintas loginis mąstymas, todėl su šia klase padaroma per pamoką daug mažiau; jie nemoka dirbti nejausdami kontrolės; jokių grupinio darbo įgūdžių, daug silpnų mokinių. Problema – šalia tikrai labai silpnų mokinių yra ir kūrybingų, gabių vaikų, norinčių ir galinčių daugiau padaryti.

Vertinimas pamokose yra trijų rūšių: 1. pažymiai; 2. „mažieji“ pažymiai (iš trijų tokių pažymių vedamas vienas, kuris jau rašomas į žurnalą); 3. plusai (+) ir minusai (-), dešimt tokių ženklų surinkus į žurnalą rašomas toks pažymys, kiek iš to dešimtuko yra plusų. Manau, toks vertinimas skatina nuolatinį darbą, vertinimas objektyvesnis, mažiau atsitiktinis.

PAMOKOS TEMA	TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	MOKYMO METODAI. MOKINIŲ VEIKLA	VERTINIMAS (sritis ir būdai)	PASTABOS
	Savarankiškai randa informaciją duota tema, naudojami įvairiais informacijos paieškos būdais, paieškos sistemomis. Mokosi argumentuoti ginti savo nuomonę.	Iš anksto pasiruošę (per 2 savaites) pristato po vieną straipsnį ir po vieną iliustraciją tema MAIŠTAS. Pagrindžia, kodėl rastą str. ir iliustraciją sieja su duota tema. Trumpai papasakoja, kaip rinko informaciją. Klasė užduoda klausimus; renka įdomiausią informaciją. N.d. per dvi savaites pagal duotus klausimus surinkti medžiagą tema „Mano tėvų ar senelių biblioteka“.	Vertinama pažymiais motyvuotas susiejimas su tema, kalbėjimas (aiškus, argumentacija) +- vertinama klausymas: klausimų uždavimas, komentavimas.	Neskiria sąvokų MAIŠTAS, NUSIKALTIMAS, TERORAS, STREIKAS. Sunkiau randa iliustracijas duota tema, jos dažniau neatitinka sąvokos MAIŠTAS. Linkę eiti lengviausiu keliu: informaciją renka iš paskutinės dienos laikraščio. Reikės aiškiau apibrėžti užduoties sąlygas(pvz., kad iliustracija turi būti paklijuota ant lapo, po ja aiškiai užrašyta tema, taip pat visa metrika).
Išskiriamosios sakinio dalys	Pakartoja pagr. vientisinio sak. skyrybos taisykles	Kartu aptariame lentelę 166 psl. Paaiškina skyrybą (14 prat. 167 psl.); paaiškina, kodėl rašomi brūkšniai (15 prat. 167 psl.).	Pažymiais vertinami kai kurių mokinių atlikti pratimai.	Painioja priedėlių ir tarinių. Dar reikia tai kartoti!
Prisiminkime Homero	Mokiniai: prisimena pagr. „Odisejos“	Viktorina: kiekvienas mokinytis namuose yra	Vertinama +- už kiekvieną klausimą ir	Nauji mokiniai nėra skaitę viso kūrinio nei

„Odiseją”	vardus, įvykius (visas kūriny s skaitytas per užkl. skaitymo pam. 8 kl.). Mokosi raiškiai pasakoti, aiškiai formuluoti klausimus.	paruošęs 5 klausimus iš „Odisejos”. Atsakinėja poromis: užduoda vienas kitam po 2 kl. “Porininkui” neatsakius, atsako kitas mokiny s iš klasės.	atsakymą.	matę filmo, reikia sugalvoti jiems kitokių užduočių, kad nesėdėtų nieko nesuprasdami.
Sudėtinis sakiny s	Prisimena, kaip rasti gramatinius centrus, išmoksta sudėtinio sak. apibrėžimą, mokosi skirti vientisinį ir sudėt. sak.	Nagrinėja sudėt. sak. lentelę 169 psl.; „praturtina” čia duotus sak. išskiriamosiomis sakinio dalimis (166 – 167 psl), tik vietoj kreipinio taiko kelių derinamųjų pažyminių po pažym. žodžio taisyklę.	+ - vertinama už prasmingą išskiriamųjų sak. dalių panaudojimą	Lentelėje duoti labai primityvūs sakiniai, tokie pat kaip 5 klasėje. Vaikams nėra ką veikti. Kitą kartą pavyzdžius geriau imti iš 177 psl., kur yra sudėtinių sakinių skirstymas (1; 2 prat.)
Šventasis Raštas (Biblija). Senasis ir Naujasis Testamentai.	Supažindinti su ŠR struktūra. Mokiniai: mokosi raiškiai, aiškiai, išbaigčiai pasakoti; klausydamasi pasižymi pagr. dalykus. Formuluoja pagrindinę savo pasakojimo mintį. Mokosi lyginamosios analizės: tą patį tekstą skaito iš Biblijos ir „Biblijos vaikams”, aptaria.	Mokinia iš anksto pasiruošę pasakoja po vieną ST ir NT pasakojimą. Kiti mokiniai seka pasakojimus, pasižymi sąs. pagr. sąvokas, įvaizdžius, vardus ir pan. Pamokos gale atsakydami į klausimą „Kokias kitame kontekste išgirstas sąvokas sietumėte su Biblija?” skaito garsiai savo užrašus.	Pasakojimo aiškumas, išbaigtumas, prasmingumas bei pagr. minties formulavimas vertinamas „mažuoju” paž. + - vertinama už 10 pasižymėtų sąvokų. Taip pat + - vertinamos įžvalgos: kas ir kodėl praleista ar pasakyta kitaip „Biblijoje vaikams”	Gal kitą kartą nurodyti prasmingiausius pasakojimus, kuriuos turi žinoti, nes kai kurie rinkosi menkaverčius literatūrai pasakojimus; vengė ilgesnių istorijų (niekas nepasakojo apie nukryžiuojimą) Biblijos ir „Biblijos vaikams” lyginimas tik F ir D klasėse.
Kontrolinis darbas (klb.)	Patikrinti, kaip mokiniai įsisavino rašybą (kartoj.), kaip moka skirti kalbos dalis ir ar moka vientisinio sak. skyrybą.	Trijų tipų užduotys: užpildyti klb. dalių lentelę, rasti tekste rašybos klaidas, sudėti skyrybos ženklus.	Pažymiais atskirai vertinamos visos trys tikrinimo sritys	Sunkiausiai sekėsi skyryba, ypač priedėlių.
Sudėtinių sakinių skirstymas.	Mokosi skirti sakinių tipus. Taiko turimas žinias apie gramatinius centrus.	1 prat (raštu); 2 prat.(žodžiu) (171 psl.). 6 prat. (172 psl.) žodžiu: rasti sudėt. sak., nurodyti centrus, nurodyti dėmenis.	+ - už žodinių užduočių atlikimą.	
Viduramžiai. Jų kultūra. Pasaulio tvarkos idėja. Viduramžių žmogaus idealas.	Dalijasi mintimis ir idėjomis. Tvirtina įgūdžius, kaip skaityti ir suprasti negrožinį tekstą.	„Minčių audra”: ką žinau apie viduramžius. Teksto skaitymas ir žymėjimas: „žinojau”, „nauja”, „noriu sužinoti apie tai daugiau”. Informacijos aptarimas.		
Kontrolinio darbo aptarimas	Atsižvelgdami į padarytas klaidas,	Taiso kontrol. darbo klaidas. Pratimai iš	Pažymiais vertinami kai kurių mokinių	

	mokosi planuoti tolesnį savo mokymąsi.	Br.Dobrovolskis „Liet. klb. prat.sąs. IX kl.”: 8 (33 psl.);20 (39 psl.).	darbai: klaidų ištaisymas ir pratimai	
Pasaulio tvarkos ir harmonijos idėja viduramžiais. Viduramžių simboliai.	Mokosi susirasti medžiagą (naudotis skaityklos knygomis); susipažįsta su vienu žodynų tipu (U.Becker “Simbolių žodynas” ar kt.). Mokosi įdomiai (t.y. atsižvelgdami į adresatą) pateikti medžiagą, kalbėti aiškinamąja intonacija, neskubėdami. Mokosi apibendrinti ir argumentuotai pateikti teiginius.	Iš anksto pasiruošę (susiradę skaitykloje „Simbolių žodyną”) mokiniai pristato (pasakoja ir iliustruoja) po 1–3 viduramž. simbolius.Klasė sąsiuvin. žymi išgirstus dalykus, renka įdomiausią pasakojimą ir įdomiausią simbolį. Argumentuotai atsako į klausimą: ar “pelnytai” viduramžiai kartais vadinami tamsiaisiais?”	Vertinama pažymiais pasakojimo turinys (ilustravimas) ir kalbėjimas: kontaktas su auditorija; kalbėjimo tempas, intonacijos.	
Pratybos (vientisinių ir sudėtinių sak. atpažinimas)	Taiko turimas žinias praktiškai.	Br.Dobrovolskis „Liet. klb. prat.sąs. IX kl.” 1pr. (39 psl.); 3 pr. (40psl.); 4pr. (41 psl.)	Pažymiai už pratimų atlikimą.	
Kalbos ugdymas: Mano tėvų ar senelių biblioteka	Mokosi rinkti medžiagą. Mokosi planuoti savo kalbėjimą. Mokosi kalbėti atsižvelgdami į adresatą. Mokosi dirbti poromis, kritiškai vertinti. Mokosi kurti vertinimo kriterijus pagal siekiamą tikslą. Mokosi išklausti ir atsižvelgti į pastabas	Kalba su suolo draugu, po to aptaria su juo kalbėjimą pagal duotus kriterijus. Keli mokiniai kalba prieš klasę, jų suolo draugai pasako, ar skyrėsi ir kuo pirmasis kalbėjimas nuo antrojo. Visi aptaria, ką reiškia kalbėti atsižvelgiant į adresatą ir namie šiuo aspektu patobulina savo būsimą pasakojimą apie tėvų ar senelių biblioteką, nustatom jau griežtesnius kito kalbėjimo vertinimo kriterijus..	„Mažaisiais”pažymiais arba pažymiais (mokiniui pačiam pasirinkus) vertinamas viešas kalbėjimas.	
Sudėtiniai sujungiamieji sakiniai. Sudėtinių sujungiamųjų sakinių skyryba.	Įgyja sudėtinių sakinių skyrybos įgūdžių praktiškai veikdami. Mokosi pritaikyti taisykles.	Kartu su mokytoja nagrinėja pavyzdžius, iliustruojančius sudėt. suj. sak. skyrybą (177 psl.). 8 pr.(178 psl.) - žodžiu; 10 pr. (179 psl.) - raštu	+ - už 8 pratimo (178 psl.) skyrybos paaiškinimus.	Tikrai netikslinga mokyti vaikus sudėtinių sujungiamųjų sakinių tipus (taip yra vadovėlyje) – jokios praktinės naudos iš to nebus.
„Rolando giesmė” – viduramžių epas.	Skaitydami randa kūrinys epochoos bruožų, juos argumentuoja ir aptaria. Mokosi analizuoti (prisimena, ką analizuojant reikia aptarti). Vertybinė	(Žodžiu) aptaria namuose perskaitytos poemos ištraukos siužetą Užsirašo pastebėtus epochos bruožus, aptaria juos su suolo draugu, vėliau –	+ - už siužeto (situacijos) nusakymą Pažymiai už raštu	

	nuostata: mokosi vertinti draugų teikiamą pagalbą, bendrą klasės darbą.	grupelėse po keturis – penkis. Lentoje užrašo visos klasės pastebėtus viduramžių bruožus. Aptaria raišką ir jos kuriamas prasmes (trigubi pakartojimai) Analizuoja Rolando mirties sceną (pagal vadovėlio klausimus; 67 psl.).(raštu)	pateiktą ištraukos analizę	
Sudėtiniai prijungiamieji sakiniai.				
Viduramžiai Lietuvoje. Gedimino laiškas.	Mokosi lyginti istorines situacijas. Aiškinasi sąvokų turinį: adresatas, adresantas.	Visi kartu aptariame garsiai skaitomą laišką – tikslai, adresatas, adresantas, kalbėjimo stilius, laiško struktūra		
Klb. ugd.: viešas monologinis kalbėjimas tema „Mano tėvų ar senelių biblioteka”.	Mokosi kalbėti atsižvelgiant į adresatą (sudominimas), mokosi tinkamos laikysenos, kalbos tempo. Mokosi prasmingai klausytis, parodyti, kas kalboje sudomino, mokosi aiškiai formuluoti klausimus. Mokosi kritiškai vertinti.	Kalba po 3 – 5 min. Monologu, toliau klasė užduoda klausimų, aptariam kalbėjimą.	Monologinis kalbėjimas vertinamas pažymiu. Užduodamų klausimų prasmingumas, įdomumas vertinamas + -	Daugelis “ištempia” vos 1,5 – 2 min. Tie, kurie neturi namuose knygų, apskritai nelabai ką gali pasakyti.
Šalutiniai veiksnio sakiniai		4; 5; 6 prat. (188 psl.)		
Gedimino laiškas (II).	Mokosi skirti sakymą ir pasakymą.	Savarankiškai skaito laišką iki galo, užsirašo įžvalgas. Skaito garsiai savo įžvalgas, klasės draugai tai aptaria, patikrina, ar remiamasi tekstu. Klausydamiesi papildo savo darbus trūkstamomis mintimis. Diskusija: ar melas gali būti pateisinamas (ar yra „šventas melas”)?		Mokiniam labai patiko sieti XIV a. situaciją ir šių dienų, ieškoti panašumų, ypač politinio mąstymo. Labai aktyvūs berniukai, nors daryti išvadas geriau sekasi mergaitėms..
Šalutiniai tarinio sakiniai. Šalutiniai papildinio sakiniai.				
Lietuvos Metraščiai.	Mokosi suvokti negrožinio teksto paskirtį, įžvelgti rašymo tikslus (tiesioginius ir numanamus). Mokosi	Probleminis klausimas: kodėl pasakojimas, panašus į legendą ar padavimą, atsidūrė dokumente – Lietuvos Metraštyje? Aptariam,	+ - vertinami savarankiškai padaryti pamokos konspektai.	

	suvokti, kas yra erdvės sakralumas. Sieja istoriją ir literatūrą. Mokosi spręsti probleminius klausimus (pasirenka tinkamą strategiją). Mokosi klausydami konspektuoti.	į ką reikės kreipti didžiausią dėmesį, kokias detales aiškintis. Klausydami konspektuoja pasirinktu būdu.		
Mokomės kalbėti viešai. Bendrinės kalbos ir stiliaus normos		Skaito savarankiškai vadovėlio 13 – 14 psl. medžiagą ir atsako į klausimą, kuo rašytinė kalba skiriasi nuo sakytinės. Skaito apie kalbos normas (15 psl.) ir atlieka 1 pratimą – randa kalbos ir stiliaus klaidas ir jas ištaiso. Pasitikrina pratimo atlikimo teisingumą klausydami draugų atsakymų.	+ - vertinamas 1 prat. atlikimas.	
Šalutiniai pažyminio sakiniai		N.d. 10 prat. (198 psl.)		
Renesansas	Mokosi skaityti mokslinį tekstą. Mokosi dirbti su žodynais (lotynų klb.; tarptautinių žodžių) – randa informaciją (tiesiogiai pasakytą ir netiesiogiai)	Skaito R.B.Johanseno str.apie Renesansą (90 – 91 psl.) ir pasižymi svarb. dalykus. Pakomentuoja lentelę (91 psl.): žmogaus ir gamtos dvasios raidos pakopos (raštu). Dirba su žodynu – iš lotynų klb. išverčia lentelėje esančius terminus; tarptautinių žodžių žodyne randa terminų, padarytų iš duotų lotyniškų žodžių.	+ - vertinama, kaip sugebėjo išrinkti svarb. dalykus skaitydami str. + - vertinamas darbas su žodynais	
Šalutiniai laiko aplinkybės sakiniai		Savikontrolė: tikrinasi garsiai skaitant ir aiškinant 10 prat.(198 psl.) atlikimą. Nauja medžiaga: viena grupė atlieka kontrolinį pratimą nr.11 (198 psl.), kiti savarankiškai daro pratimus nr.6 (203 psl.); 10 (204 psl.) – įrašyti praleistas raidės ir sudėti skyrybos ženklus.	Pažymiais vertinamas kontrolinio pratimo atlikimas.	
F.Rable. Gargantua ir Pantagriuelis		Kūrinio ištrauka garsiai skaitoma klasėje ir komentuojama: randami Renesanso		

		bruožai. Aptariama pasakotojo pozicija: kas rodo, kad jis gyvai reaguoja į pasakojamus įvykius?		
Klb.ugd.: tema „Ar reikia mokykloje testuoti mokinius dėl narkotikų vartojimo“ (medžiagos tvarkymas).	Mokosi tvarkyti surinktą medžiagą, ją grupuoja įvairiais aspektais.	Tvarko surinktą medžiagą tema „Ar reikia mokykloje testuoti mokinius dėl narkotikų vartojimo“; Išskiria temines – problemines klausimo sritis. Darbas grupėmis: kuria argumentus „už“ arba „prieš“ (10 min.). Pasikeitę grupėmis kuria kontrargumentus.		